

Sygn. akt I PK 184/18

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa P. B.
przeciwko K. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
o diety, ryczałty za noclegi podczas podróży służbowej
w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w C. - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych z 27 sierpnia 2015 r., sygn. akt IV Pa (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 lipca 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w C.
z dnia 22 marca 2018 r., sygn. akt IV Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek strony pozwanej o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w C. , wyrokiem z 23 marca 2015 r., zasądził od pozwanej K. Spółki z o.o. w K. (wcześniej: K. Spółka z o.o. w K.) na rzecz powoda P. B. kwotę 49.302 zł tytułem diet i ryczałtów za noclegi wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi odrębnie od kwot zasądzonych za poszczególne podróże służbowe.

Apelację od tego wyroku wniosła strona pozwana.

Sąd Okręgowy w C., wyrokiem z 27 sierpnia 2015 r., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w C. w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 17.228,14 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi odrębnie od kwot zasądzonych za poszczególne podróże służbowe.

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji było zaaprobowanie jedynie w części stanowiska Sądu pierwszej instancji. Według Sądu Okręgowego powód był uprawniony do otrzymania ryczałtów za noclegi, jednak nie w wysokości przyjętej przez Sąd Rejonowy, lecz w kwocie wynikającej z różnicy między wartością wypłaconą powodowi a wartością ryczałtów wynikającą z obowiązujących przepisów: art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1155 ze zm.) oraz § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) i § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 167).

W dniu 27 marca 2017 r. pozwana K. Spółka z o.o. w K. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z 27 sierpnia 2015 r., a następnie zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa P. B. w całości. Ponadto strona skarżąca wniosła o nakazanie zwrotu przez powoda na rzecz pozwanej kwoty 17.228,14 zł zasądzonej tytułem należności głównej oraz kwoty 6.075,65 zł wypłaconej tytułem ustawowych odsetek, które to należności zostały w całości uregulowane przez pozwaną na rzecz powoda.

Jako podstawę wznowienia postępowania strona skarżąca powołała art. 401¹ k.p.c. i wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24 listopada 2016 r., K 11/15 (OTK-A 2016, poz. 93), rozstrzygający o niekonstytucyjności przepisów, na podstawie których kierowcy w transporcie międzynarodowym domagali się od pracodawców zapłaty ryczałtów za noclegi.

Sąd Okręgowy w C., wyrokiem z 22 marca 2018 r., uwzględniając skargę strony pozwanej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z 27 sierpnia 2015 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienił wyrok Sądu Rejonowego w C. z 23 marca 2015 r. i oddalił powództwo. Ponadto zasądził od powoda P. B. na rzecz pozwanej K. Spółki z o.o. w K. kwotę 23.303,79 zł tytułem zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie zaskarżonego orzeczenia oraz oddalił skargę w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy, oddalając powództwo w zakresie ryczałtów za noclegi, podniósł, że u pozwanego pracodawcy obowiązywał regulamin wynagradzania, do którego wprowadzone zostały aneksy, które weszły w życie 1 października 2011 r. (a więc przed zatrudnieniem powoda) oraz 1 marca 2013 r. W aneksach ustalono wysokość ryczałtów za noclegi dla kierowców, którzy nie przedłożyli rachunku: w podróży służbowej poza granicami kraju - 60 zł, a w podróży służbowej na obszarze kraju - 150 % należności przysługujących z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Nie było sporne, że te należności zostały powodowi wypłacone przez pracodawcę w całości i we właściwym terminie.

Sąd Okręgowy powołał się następnie na art. 77⁵ § 5 k.p., podkreślając, że jeżeli u pracodawcy, niebędącego państwową lub samorządową jednostką sfery budżetowej, warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej zostały określone w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania, ewentualnie określone zostały w indywidualnej umowie o pracę zawartej z konkretnym pracownikiem, to nie stosuje się w takiej sytuacji przepisów rozporządzenia określającego stawki dla pracowników sfery budżetowej. Jednocześnie nie ma, zdaniem Sądu drugiej instancji, żadnych przeszkód ku temu, aby ustalone u danego pracodawcy należności z tytułu podróży służbowej były niższe niż określone w wymienionym rozporządzeniu, z wyjątkiem należności z tytułu diet. Sąd wyraził pogląd, zgodnie z którym nie można dokonywać rozszerzającej interpretacji art. 77⁵ § 4 k.p. i rozciągać zawartego w nim ograniczenia dotyczącego wysokości diet również na inne należności z tytułu podróży służbowych, bowiem gdyby ustawodawca takie ograniczenie chciał wprowadzić, to z pewnością dałby temu bezpośredni wyraz.

W konsekwencji, roszczenie powoda o ryczałty za noclegi przypadające w okresie od 18 listopada 2011 r. do 11 maja 2013 r. (ściślej - wyrównanie otrzymanych ryczałtów do wysokości określonej w przepisach właściwych rozporządzeń) nie zasługiwało na uwzględnienie.

Biorąc pod uwagę zmianę zaskarżonego wyroku, na podstawie którego zostało spełnione świadczenie, Sąd Okręgowy w C. stwierdził, że uprzednio wypłacone powodowi kwoty stały się świadczeniem nienależnym. Zgodnie z art. 409 k.c., znajdującym zastosowanie w związku z art. 410 § 1 k.c., obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją, powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, analiza akt sprawy IV Pa (...) prowadzi do wniosku, że na etapie postępowania apelacyjnego pozwany pracodawca wnosił o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny wniosku z 10 lutego 2015 r. o kontrolę konstytucyjności prawa, zarejestrowanego pod sygn. akt TW 3/15. Przedmiotowe pismo zostało wysłane pełnomocnikowi powoda. Sprawa zarejestrowana pierwotnie pod sygn. akt TW 3/15 została ostatecznie rozpoznana pod sygn. akt K 11/15 i zakończona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 24 listopada 2016 r., który stanowił podstawę złożenia skargi o wznowienie postępowania. Zatem powód, jeszcze przed wydaniem orzeczenia przez Sąd Okręgowy, miał świadomość postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym i musiał liczyć się z tym, że przepisy, na podstawie których domaga się wypłaty należności, mogą zostać uznane za niezgodne z Konstytucją. W tej sytuacji już w momencie spełnienia świadczenia przez pozwanego pracodawcę (na podstawie prawomocnego wyroku) powód musiał liczyć się z obowiązkiem jego zwrotu z uwagi na toczące się w Trybunale Konstytucyjnym postępowanie w przedmiocie kontroli konstytucyjności przepisów prawa stanowiących podstawę jego roszczeń.

Nawet przyjmując, że powód nie musiał liczyć się z obowiązkiem zwrotu wypłaconych mu kwot, nie można było uznać, że nie jest on zobowiązany do zwrotu spełnionego świadczenia. Twierdząc, że zużył otrzymane środki, powód powoływał się na wypłaty z rachunku bankowego na kwotę 21.400 zł na bieżące potrzeby

życiowe, transakcje za zakupy spożywcze oraz leki na przestrzeni roku na kwotę 4.158,63 zł oraz zapłatę za kolonie córki i kurs rysunku córki w łącznej wysokości 1.570 zł. Jednocześnie z zeznań powoda wynikało, że córka uczęszczała od kilku lat do prywatnej szkoły rysunku architektonicznego i miesięczny koszt nauki wynosił 350 zł. Powód podał, że zakupione medykamenty to leki odpornościowe dla córki, które cały czas przyjmuje. Większe kwoty, które były wypłacane z konta, pokrywały opłaty za światło, wodę, zakup opału. Wyjaśnił również, że po odejściu ze spółki K. po około miesiącu podjął zatrudnienie u innego pracodawcy w charakterze kierowcy w transporcie krajowym za minimalnym wynagrodzeniem.

Sąd Okręgowy argumentował, że art. 409 k.c. określa zasadę obowiązku wydania korzyści w granicach aktualnie istniejącego wzbogacenia. Bezpodstawnie wzbogacony ma obowiązek wydania zubożonemu aktualnie istniejącego wzbogacenia, czyli tej korzyści, którą w chwili żądania zwrotu ma jeszcze w swoim majątku. W sytuacji, gdy przedmiotem wzbogacenia były wartości pieniężne, nie wystarczy samo wyzbycie się ich, aby móc mówić o „zużyciu”. Powołanie się na wygaśnięcie obowiązku wydania korzyści wymaga takiego zużycia, które powoduje trwający brak wzbogacenia. Zaoszczędzenie wydatków bezspornie stanowi wzbogacenie. Nie można zatem mówić o utracie wzbogacenia, jeśli wzbogacony zużył korzyść w taki sposób, że zaoszczędził sobie wydatku. W odniesieniu do wydatków niekoniecznych można przyjąć dalsze trwanie wzbogacenia, jeżeli wzbogacony poniósłby dany wydatek nawet wówczas, gdyby nie uzyskał bezpodstawnej korzyści. Takimi wydatkami były niewątpliwie cyklicznie ponoszone od dłuższego czasu należności związane z prywatną nauką rysunku córki czy zakup dla niej leków na odporność. W ten sposób powód zaoszczędził sobie wydatków, które musiałby ponieść z innego majątku. Niezależnie od tego należy zaznaczyć, że wszelkie wypłaty i przelewy były dokonywane ze wspólnego konta powoda i jego żony. W takiej sytuacji trudno jest przyjmować, że faktycznie wszelkie należności, na które powołuje się powód, były finansowane właśnie ze środków otrzymanych od pozwanej na podstawie prawomocnego wyroku objętego skargą o wznowienie. W każdym razie powód tej okoliczności nie wykazał.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy w C. zasądził od powoda P. B. na rzecz pozwanej K. Spółki z o.o. w K. kwotę 23.303,79 zł tytułem zwrotu świadczenia

spełnionego na podstawie zaskarżonego orzeczenia. Na kwotę tę złożyła się kwota należności głównej w wysokości 17.228,14 zł oraz kwota odsetek 6.075,65 zł, które to wartości nie były kwestionowane przez powoda.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w C. wniósł powód, zaskarżając wyrok ten w całości. Skargę kasacyjną oparto na podstawach:

1) naruszenia prawa materialnego: art. 409 k.c. przez błędną jego wykładnię i nieuwzględnienie, że zużycie lub utrata korzyści bezpodstawnie uzyskanej powoduje wygaśnięcie obowiązku zwrotu świadczenia, gdy zużycie lub utrata korzyści nastąpiły w sposób bezproduktywny, oraz

2) naruszenia przepisów postępowania: art. 233 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że powód miał obowiązek liczenia się ze zwrotem na rzecz pozwanej uzyskanych środków, podczas gdy takiego obowiązku nie miał, gdyż środki te uzyskał na mocy prawomocnego wyroku.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i „uznanie powództwa w całości” oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych; ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie wniosku pozwanej o zwrot spełnionego świadczenia oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, pełnomocnik powoda powołał się na oczywistą zasadność skargi. W jego ocenie, w toku postępowania i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna tego sądu (drugiej instancji), których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach Sądu Najwyższego – mających moc zasad prawnych – z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 (OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124) i z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 56).

W piśmie przygotowawczym strony pozwanej, datowanym na 10 października 2018 r., pełnomocnik pozwanej wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda

na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, że w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Podnoszona przez skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, który powołuje się na tę przesłankę, powinien wykazać oczywistą zasadność skargi przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej przesłanką jej oczywistej zasadności wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub

zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Sam stawiany przez skarżącego zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) prawa, zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie prowadzi wprost do konkluzji, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Możliwa jest bowiem sytuacja, w której zaskarżony wyrok sądu drugiej instancji, mimo błędnego uzasadnienia, odpowiada prawu (art. 398¹⁴ *in fine* k.p.c.). Oczywiście naruszenie prawa występuje wówczas, gdy błąd w interpretacji lub stosowaniu prawa jest widoczny bez pogłębionej analizy wchodzących w grę przepisów i jednocześnie sprawia, że zaskarżone orzeczenie powinno być wyeliminowane z obrotu prawnego ze względu na jego rażącą wadliwość (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577; z 19 marca 2004 r., II PK 4/04, LEX nr 585785; z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 437; z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002, nr 20, poz. 494). Skarga kasacyjna wniesiona w imieniu powoda nie ma takich walorów, niezależnie od tego, że zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego połączono z zarzutem dotyczącym ustalenia faktów i oceny dowodów, co jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Argumentacja skarżącego, powołującego się na oczywistą zasadność skargi, powinna korelować z granicami zaskarżenia oraz mieścić się w granicach podstaw kasacyjnych. W rozpoznawanej sprawie zaskarżono skargą kasacyjną „w całości” wyrok Sądu Okręgowego w C. w sprawie o ryczałt za noclegi podczas podróży służbowych. Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej powinno więc być odnoszone do całości wyroku jako oczywiście sprzecznego z przepisami prawa materialnego, stanowiącymi podstawę rozstrzygnięcia, wadliwego co do istoty sprawy. Istota sporu (należności z tytułu ryczałtu za noclegi w podróży służbowej) nie jest jednak kwestionowana przez skarżącego w skardze kasacyjnej, gdyż ani w podstawach kasacyjnych, ani we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący nie odnosi się do tego, co było sporne między stronami, czyli do należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

Skarżący opiera skargę kasacyjną jedynie na podstawie naruszenia art. 409 k.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. Ten ostatni przepis nie może jednak być podstawą

skargi kasacyjnej, ponieważ dotyczy bezpośrednio oceny materiału dowodowego (art. 398³ § 3 k.p.c.). Ocena prawidłowego zastosowania art. 409 k.c. musiałaby zatem być odniesiona do dokonanych ustaleń faktycznych, z których wynika, że powód powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu spełnionego na jego rzecz świadczenia, ponieważ wiedział o toczącym się przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowaniu w sprawie stwierdzenia niezgodności z Konstytucją przepisów, na podstawie których kierowcy zatrudnieni w transporcie międzynarodowym domagali się wypłat świadczeń związanych z zagranicznymi podróżami służbowymi, a ponadto nie można mówić o zużyciu lub utracie korzyści w sposób, który sprawia, że powód nie jest wzbogacony, ponieważ nie można uznać za bezproduktywne takiego zużycia korzyści, które spowodowało po stronie powoda zaoszczędzenie wydatków ze środków pochodzących z innych źródeł.

Przy takich ustaleniach faktycznych nie sposób przyjąć, że doszło do oczywistego naruszenia art. 409 k.c. Poglądy Sądu Okręgowego dotyczące wykładni art. 409 k.c. można spotkać w orzecznictwie i piśmiennictwie prawniczym, nie można zatem uznać interpretacji tego przepisu dokonanej przez ten Sąd za oczywiście błędną (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2014 r., V CNP 13/13, LEX nr 1430402; z 5 grudnia 2013 r., III PK 40/13, LEX nr 1448751; z 5 października 2012 r., I PK 86/12, OSNP 2013, nr 17-18, poz. 203; z 2 lutego 2012 r., II CSK 670/11, LEX nr 1131124; z 2 marca 2010 r., II PK 246/09, LEX nr 574533; z 4 kwietnia 2008 r., I PK 247/07, LEX nr 516702).

Podkreślenia wymaga, że kasacyjny zarzut błędnej wykładni przepisu stanowiącego o wygaśnięciu obowiązku zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia nie koreluje z argumentacją dotyczącą oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Teza o niezrealizowaniu przez Sąd Okręgowy funkcji rozpoznawczej i kontrolnej właściwej sądowi drugiej instancji nie została w żaden sposób uzasadniona. Jest jedynie ogólnym stwierdzeniem, niespełniającym standardu odpowiedniego do powagi postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 maja 2010 r., III UZ 2/10, LEX nr 622211). Ponadto teza o oczywistej zasadności skargi odnosi się do modelu postępowania apelacyjnego, nie zaś do bezpodstawnego wzbogacenia oraz wygaśnięcia obowiązku zwrotu korzyści w przypadku jej „bezproduktywnego” zużycia. Przepisy dotyczące sposobu

orzekania przez sąd odwoławczy nie zostały jednak powołane w ramach podstaw kasacyjnych.

Z tych względów, z uwagi na niewykazanie przez pełnomocnika skarżącego oczywistej zasadności skargi, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wniosek pełnomocnika strony pozwanej o przyznanie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym został oddalony, ponieważ zwrot kosztów należy się stronie reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika jedynie za sporządzenie i wniesienie w terminie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 398⁷ § 1 k.p.c.), nie zaś za złożenie w postępowaniu kasacyjnym w dowolnym czasie jakiegokolwiek pisma przygotowawczego. Adwokatowi lub radcy prawnemu przysługuje wynagrodzenie za złożenie odpowiedzi na skargę kasacyjną i udział w rozprawie kasacyjnej. Nie stanowi odpowiedzi na skargę kasacyjną pismo procesowe wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (art. 398⁷ § 1 k.p.c.). W konsekwencji, nie wywołuje ono skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z 14 lutego 2012 r., II PK 139/11, LEX nr 1167468; wyrok z 2 marca 2010 r., II PK 241/09, LEX nr 589976; postanowienie z 5 września 2008 r., II UK 108/08, LEX nr 658184; wyrok z 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, LEX nr 141392; wyrok z 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, LEX nr 80249).